

Dokumentnamn Riktlinjer för gemensam examen vid SLU		
Beslutsdatum 2011-12-19	Beslutsfattare Rektor	Diarienummer SLU ua Fe.2011.3.3.-4103
Handläggare Helena Eklund Snäll	Ansvarig avdelning/kansli Ledningskansliet	Dokumenttyp Riktlinjer
Sakområde 2. Forskning och utbildning på forskarnivå; 3. Utbildning på grundnivå och avancerad nivå.	Expedierat/publicerat på webben 2011-12-19	Träder i kraft den 2011-12-19
Reviderad den -	Giltig t o m Tills vidare	Bör uppdateras före 2013-11-30
Ersätter dokument som upphävs -		

Bilaga till rektors beslut den 19 december 2011

Riktlinjer för gemensam examen vid SLU

Inledning

Detta dokument beskriver SLU:s riktlinjer för gemensam examen ("joint degree"), och ger anvisningar för hur utbildningssamarbete som syftar till gemensam examen ska upprättas. Dokumentet informerar också om de lagstadgade krav som finns, samt de krav som SLU ställer för att ett sådant utbildningssamarbete ska få etableras. De grundläggande förutsättningarna och kraven är desamma för de tre utbildningsnivåerna (grundnivå, avancerad nivå, forskarnivå), men för forskarutbildningen ställs därutöver vissa särskilda krav. Därför är utbildningsnivåerna i detta dokument uppdelade i två stycken – grundnivå/avancerad nivå och forskarnivå.

Läsanvisning

Högskolelagen (HL), som är stiftad av riksdagen, ger den huvudsakliga grunden för alla svenska lärosätens verksamhet. Högskoleförordningen (HF), som är beslutad av regeringen, är en precisering av HL och gäller också för alla svenska lärosäten. *Riktlinjerna* är SLU:s tolkning och tillämpning av HF. I vissa fall hänvisas till den proposition som ligger till grund för det generella regelverket. Propositionen är i sin tur präglad av det förslag som finns i betänkandet "Gemensamma examina" (Ds 2008:80). Hänvisningarna syftar till att förklara de ställningstaganden som görs i riktlinjerna.

Innehåll

1. Bakgrund.....	3
1.1. SLU:s strategi för internationellt samarbete.....	3
1.1.2. Val av samarbetspartners.....	3
1.2. Rättssäkerheten för studenter och doktorander.....	4
1.3. Arbetsflödet vid utformningen av ett gemensamt utbildningsprogram.....	4
1.4. Värt att beakta i planeringsfasen.....	6
2. Gemensam examen vid utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	6
2.1. Jämförelse: gemensam examen – dubbel examen.....	6
2.2. Vad som krävs för en gemensam examen och av vem.....	7
2.3. Gemensam examen – gemensam utbildning.....	7
2.4. Svenska föreskrifter för utfärdandet av en gemensam examen.....	8
2.5. Högskoleförordningens krav på den skriftliga överenskommelsen.....	8
2.6. SLU:s krav på den skriftliga överenskommelsen.....	10
2.7. Ytterligare krav.....	12
2.8. Gemensamma examina i praktiken – områden som kräver särskilt förtydligande.....	12
2.8.1. Antagning.....	12
2.8.2. Ladok.....	13
2.8.3. Examen och examensbevis.....	13
2.8.4. Disciplinåtgärder.....	13
3. Gemensam examen vid utbildning på forskarnivå.....	14
3.1. Forskarutbildning.....	14
3.2. Jämförelse: gemensam examen – dubbel examen.....	14
3.3. Hur man bestämmer sig – gemensam eller dubbel examen?.....	15
3.4. Vad som krävs för en gemensam examen och av vem.....	16
3.5. Gemensam examen – gemensam utbildning.....	16
3.6. Svenska föreskrifter för utfärdandet av en gemensam examen.....	16
3.7. Högskoleförordningens krav på den skriftliga överenskommelsen.....	17
3.8. Ytterligare svenska juridiska och SLU-specifika krav som styr det skriftliga avtalet.....	18
3.9. Gemensamma examina i praktiken – områden som kräver särskilt förtydligande.....	20
3.9.2. Ladok.....	21
4. Referenser.....	21
5. Ytterligare information.....	21

1. Bakgrund

Sedan 1 januari 2010¹ tillåter HL att svenska universitet och högskolor, utfärdar en gemensam examen tillsammans med utländska eller andra svenska lärosäten². Med gemensam examen avses ”*examina som får utfärdas av de lärosäten som tillsammans har anordnat en utbildning som kan leda till dessa examina.*” (HL 1 kap. 17 § 2 st.) Det är alltså inte frågan om någon ny examenskategori, utan om möjligheten för två eller flera lärosäten att anordna och genomföra en gemensam utbildning som resulterar i en gemensam examen av samma slag som de för övrigt har rätt att utfärda var för sig.

Syftet med att tillåta (gemensamma utbildningsprogram som leder till) gemensamma examina är att möjliggöra samarbetsvinster för utbildningsanordnare, samt att öka internationaliseringen genom att underlätta för studenter att studera vid flera lärosäten inom ramen för sin utbildning. Eftersom det redan från början framgår vilka kurser studenten kan läsa vid olika lärosäten kan han/hon tillgodoräkna sig alla godkända kurser i sin examen utan särskild prövning.

1.1. SLU:s strategi för internationellt samarbete

I strategin ”Kunskap för en hållbar framtid. SLU:s strategi för forskning, utbildning och fortlöpande miljöanalys 2009-2012” framhålls att SLU i större utsträckning ska ”*samverka med andra lärosäten i syfte att erbjuda ett bredare kursutbud och gemensamma program, framför allt på avancerad nivå. För att åstadkomma detta ska SLU vara en aktiv part i nätverk inom och utanför landets gränser.*”

Samtidigt som SLU:s ledning uppmuntrar till internationellt utbildningssamarbete kräver den också att kvalitetskraven i utbildningen upprätthålls. Därför är det viktigt att etablera nära samarbeten med utvalda lärosäten där relevant ämneskompetens finns och vars kvalitetsutvärderingssystem är tillförlitliga. Exempel på sådana lärosäten finns inom NOVA- och ELLS-nätverken³, men samarbetsavtal kan efter rektors godkännande förstås ingås även med andra lärosäten som innehar hög kvalitet (se nedan).

1.1.2. Val av samarbetspartners

Utvecklandet av ett gemensamt utbildningsprogram bör motiveras av att programmet blir bättre genom samarbetet än om varje lärosäte skulle genomföra utbildningen på egen hand. Samarbetet bör därför bygga på varje samarbetspartners speciella styrkor. För att säkerställa att all utbildning som ges under SLU:s flagg är av god kvalitet bör höga krav ställas på potentiella samarbetspartners. I största möjliga mån bör jämbördiga och väl ”beprövade” lärosäten komma i fråga, och samarbetet bör bygga på varje partners styrkor. Den som har planer på/önskemål om att inleda ett utbildningssamarbete som resulterar i en gemensam examen ska i ett tidigt skede göra en avstämning med först sin prefekt och fakultet, och sedan

---

¹ Tillämpbart fr.o.m. 1 juli 2010.

² Gemensam examen får enligt HL utfärdas tillsammans med ”1. en annan högskola, 2. en enskild utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, eller 3. ett utländskt lärosäte som inte är en fysisk person.”

³ *The Nordic Forestry, Veterinary and Agricultural University Network* (NOVA University Network) och *Euroleague for Life Sciences* (ELLS) tillhör de viktiga strategiska samarbetspartners som pekas ut i den SLU-strategi för 2013-2016 som är under utarbetande.

med prorektor. Därefter ska rektor underteckna en avsiktsförklaring (*Letter of Intent*; se nedan). En motivation till valet av samarbetspartner(s) ska bifogas. Den ska inkludera en utvärdering av den potentiella samarbetspartnern utifrån följande kriterier:

- Strategi och policy – bör stämma väl överens med SLU:s och den egna fakultetens.
- Anseende och kvalitet – SLU profilerar sig genom sina partners, viktigt att samarbetet stärker och inte försvagar SLU:s varumärke.
- Lärosätets ackreditering i hemlandet – viktigt med tillförlitlig information om kvaliteten.
- Fördjupning/formalisering av kontakter med prioriterade universitet enligt SLU:s strategier ”*Kunskap för en hållbar framtid*” och ”*Vetenskap för global utveckling*” – fördjupning/ breddning av pågående samarbete.
- Efterfrågan från studenter, lärare och forskare.
- Administrativa processer och nationella regelverk – kan påverka hur ”tungrott” samarbetet blir.
- Administrativ kapacitet – hur mycket resurser för administrativt stöd finns?
- Reciprocitet – vad respektive lärosäte får ut av ett ev. samarbete.

1.2. Rättssäkerheten för studenter och doktorander

Vid arbetet med att utveckla ett gemensamt utbildningsprogram bör lärosätena ha studenternas och doktorandernas rättssäkerhet i stark åtanke. Samma rättigheter och skyldigheter ska gälla för dessa personer som för alla andra studenter som antas vid lärosätena. Det är därför viktigt att i den skriftliga överenskommelsen ytterst noga och otvetydigt reglera allt sådant som kan påverka studenternas möjlighet att i slutändan få ut sin examen.

1.3. Arbetsflödet vid utformningen av ett gemensamt utbildningsprogram

Det är viktigt att planerna på ett gemensamt utbildningsprogram redan från början är väl förankrade på institutions- och fakultetsnivå. Anledningen till detta är att administrativa resurser, i större eller mindre utsträckning, vanligtvis tas i anspråk så snart programmet är igång, och att fakulteten är ansvarig för finansieringen. Det är viktigt att notera att för forskarutbildningsprogram avser finansieringsansvaret i Sverige fyra års studier och inte tre som i många andra Europeiska länder. För att underlätta arbetsgången och undvika missförstånd bör en avsiktsförklaring (*Letter of Intent*) upprättas så tidigt som möjligt. Detta ska undertecknas av SLU:s rektor. För att arbetet ska flyta på så smidigt som möjligt bör nedanstående arbetsflöde följas (fig. 1). Det är viktigt att personal som arbetar med antagnings-, avtals- och examensfrågor vid SUS, samt personal vid Juridikenheten alltid konsulteras under planeringsfasen.

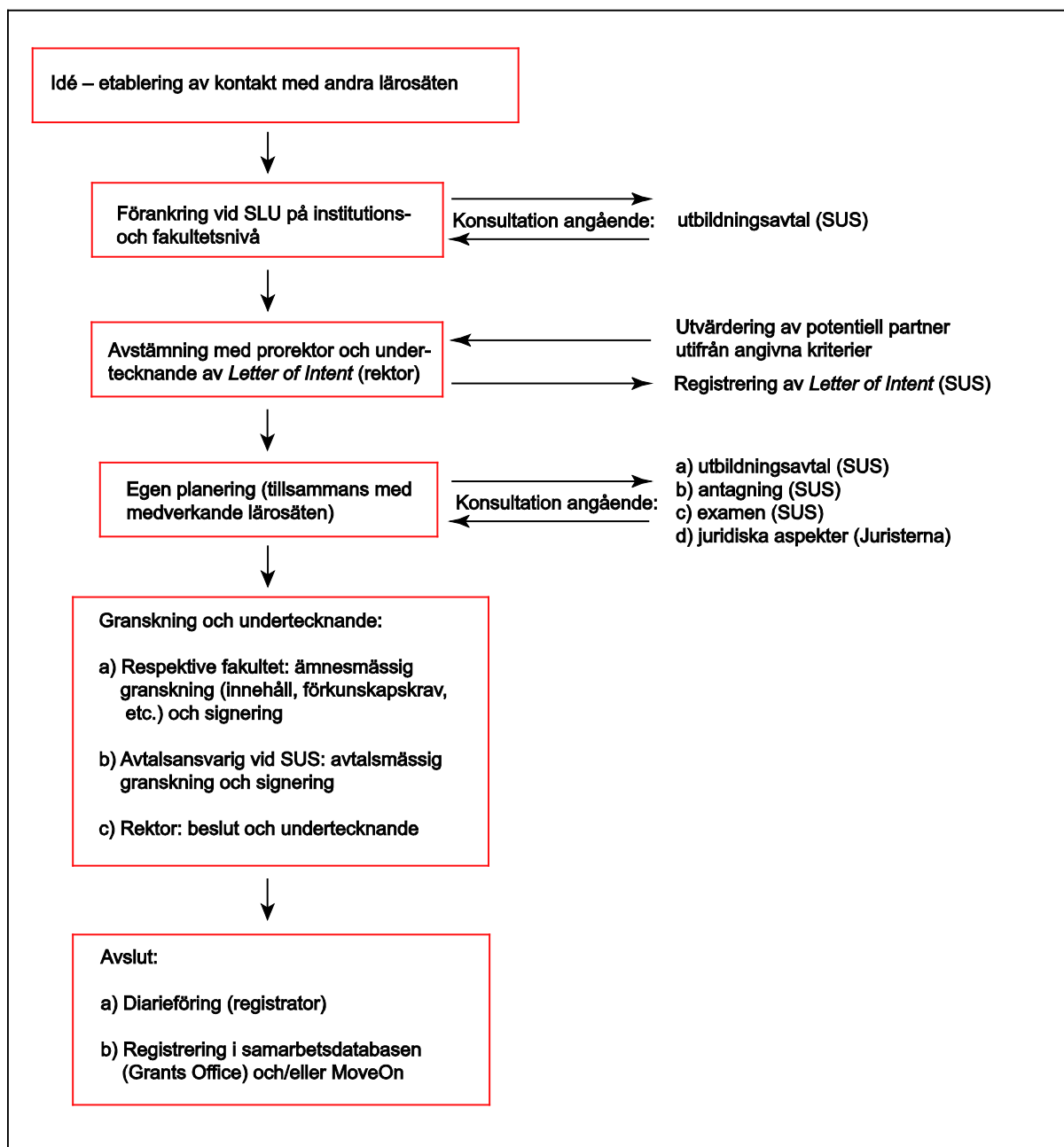

Fig. 1. Arbetsflödet vid SLU vid utformningen av ett gemensamt utbildningsprogram som resulterar i en gemensam examen.

När finansiering för det gemensamma programmet ska sökas inom de olika EU-programmen, t.ex. *Erasmus Mundus*, kan ansökningen – från SLU:s perspektiv – skickas in till EU-kommissionen efter konsultation med prorektor, och rektors undertecknande av avsiktsförklaringen (*Letter of Intent*). Det är endast när SLU är ”*full partner*” i EU-programmet som utbildningssamarbetet kan leda till en gemensam examen; i de fall när SLU är ”*associated partner*” kan utbildningssamarbetet istället leda till en dubbel examen.

Länkar till litteratur och webbplatser om gemensam examen, samt verktyg för utformning av avtal, finns på sidan [Gemensam examen](#) på SLU:s medarbetarwebb. Andra dokument som reglerar utbildningen vid SLU ingår i [SLU:s regelsamling för utbildning på grund- och](#)

avancerad nivå eller finns tillgängliga via [SLU:s webbsidor om utbildning på forskarnivå](#) (medarbetarwebben).

1.4. Värt att beakta i planeringsfasen

För att skapa goda förutsättningar för ett smidigt samarbete bör följande saker beaktas tidigt i planeringsfasen:

- *Viktiga skillnader mellan de samarbetande lärosätenas interna regelverk (t.ex. förkunskapskrav för kurser, vem som har rätt att vara handledare, former på och kriterier för studieplaner, årliga utvärderingar etc.).*
- *Förläggning av kurser i tiden (i förhållande till terminstider vid de olika lärosätena).*
- *Procedur ifall nyckelpersoner bland ett lärosätes lärare försvinner.*

2. Gemensam examen vid utbildning på grundnivå och avancerad nivå

2.1. Jämförelse: gemensam examen – dubbel examen

Trots att man inom ramen för det europeiska samarbetet har försökt ta fram kriterier för vad som ska avses med begreppet gemensamma examina, finns ännu ingen slutlig definition. Gemensamt för ländernas definitioner är (enligt Prop. 2008/09:175):

- Examensbevisen ska utfärdas baserat på ett program som har utvecklats eller getts gemensamt av två eller flera lärosäten.
- En gemensam examen ska helst dokumenteras i ett enda examensbevis som utfärdas gemensamt av de samverkande institutionerna.

Skillnaden mellan en gemensam examen och en dubbel examen är inte heller helt tydlig. Högskoleverket⁴ definierar gemensam respektive dubbel examen enligt följande:

Gemensam examen: ”examen utfärdad av minst två lärosäten inom eller utom landet.

Utbildningen ska ha ordnats gemensamt och båda lärosätena måste ha rätt att utfärda examen i enlighet med respektive lands lagstiftning.”

Dubbel examen: ”två examina baserade på en och samma högskoleutbildning⁵.”

---

⁴ URL:

<http://www.doktorandhandboken.nu/densvenskahogskolan/sveengordbok/termer/g/gemensamexamen.4.8f0e4c9119e2b4a60c800012396.html> och

<http://www.doktorandhandboken.nu/densvenskahogskolan/sveengordbok/termer/d/dubbelexamen.4.8f0e4c9119e2b4a60c800012659.html> (2011-11-28).

⁵ ”Anmärkning: En dubbel examen kan vara resultatet av en högskoleutbildning som ges vid två lärosäten i ett eller flera länder. En dubbel examen kan också utgöras av två examina vid samma lärosäte, exempelvis en yrkesexamen och en generell examen baserade på samma utbildningsprogram, till exempel sjuksköterskeprogrammet, Termen *multipl examen* kan användas om fler än två lärosäten utfärdar examensbevis.” (URL:

I en rapport utförd på uppdrag av Regeringskansliet fastslår rådmann Lennart Johansson (Ds 2008:80, s. 72) att:

”I princip avses med begreppet gemensam examen (*joint degree*) ett sådant utbildningsprogram som utvecklas eller tillhandahålls av två eller flera läroanstalter tillsammans och som leder till ett examensbevis. Med dubbel examen (*double degree*) avses sådant utbildningsprogram som utvecklas eller tillhandahålls av två eller flera läroanstalter tillsammans och som leder till två eller flera examensintyg, i praktiken ett vid varje samarbetande läroanstalt.”

SLU har valt att använda denna senare tolkning som utgångspunkt i policyarbetet kring gemensam examen. Information om hur ett utbildningssamarbete som ska leda till en dubbel examen ska hanteras finns på sidan [Dubbel examen](#) på SLU:s medarbetarwebb.

2.2. Vad som krävs för en gemensam examen och av vem

Utfärdandet av en gemensam examen som baseras på en gemensam utbildning är en komplex process, eftersom det kräver att en kompatibilitet mellan minst två olika lärosäten kommer till stånd. Särskilt komplicerat är det när internationellt utbildningssamarbete ingår eftersom utbildningssystem och lagstiftning i minst två länder måste fogas samman respektive följas. Sveriges riksdag och regering har därför tagit beslut på att i HL och HF reglera vilka kriterier som ska uppfyllas för att gemensamma examina ska få utfärdas av svenska lärosäten. Vid sidan av dessa har SLU tagit fram ytterligare krav på den skriftliga överenskommelse som ska ligga till grund för ett utbildningssamarbete som syftar till en gemensam examen. Här nedan diskuteras det grundläggande kravet om ett sådant utbildningssamarbete. Därefter listas de förekommande kraven från HF och SLU, ibland med tolkning och tillämpning utifrån ett SLU-perspektiv. Det är dock viktigt att framhålla, att vid sidan av dessa grundläggande krav är det viktigt med ett stort mått av flexibilitet beträffande SLU:s ”normala regler” för att utbildningssamarbete av det här slaget överhuvudtaget ska vara möjligt.

2.3. Gemensam examen – gemensam utbildning

En grundförutsättning för att en gemensam examen ska få utfärdas är, enligt HL, att det rör sig om en gemensam utbildning, d.v.s. ett utbildningsprogram som utvecklas och genomförs gemensamt av lärosätena i fråga. Ur ett SLU-perspektiv är det viktigt att iaktta noggrannhet under planeringsarbetet så att alla villkor som krävs för en svensk examen uppfylls av den gemensamma utbildningen. Följaktligen ska ett utländskt lärosäte som ingår i samarbetet se till att kraven för motsvarande utbildning i dess land uppfylls. Utbildningens alla delar ska anordnas av de medverkande lärosätena – olika lärosäten anordnar olika utbildningsdelar, vars innehåll är fastslaget av lärosätena tillsammans. Det innebär att studenten endast behöver ansöka om att tillgodoräkna sig kurser som har klarats av vid ett lärosäte utanför utbildningssamarbetet. Juridiskt sett ansvarar varje lärosäte för sin del av utbildningsprogrammet: under de utbildningsdelar som genomförs vid SLU gäller svensk högskolelag och -förordning, och under övriga utbildningsdelar gäller de bestämmelser som reglerar utbildning vid respektive lärosäte.

För att kunna omforma en redan existerande utbildning till en gemensam utbildning med en gemensam examen krävs att ett (nytt) skriftligt avtal upprättas av de medverkande lärosätena (se nedan), samt att uppgifterna om gemensam utbildning och gemensam examen förs in i utbildningsplanen.

Precis som för alla nya gemensamma program är det viktigt att förankra planerna först med sin institution och fakultet, och sedan med prorektor som kan komma att initiera en allmän diskussion i GUR (Rådet för utbildning på grund- och avancerad nivå) om programmets innehåll.

Nya gemensamma utbildningsprogram som ska resultera i en gemensam examen ska godkännas av SLU:s rektor.

2.4. Svenska föreskrifter för utfärdandet av en gemensam examen

Enligt HF får SLU utfärda en gemensam examen endast om:

- 2.4.1. *"...samarbetet grundas på en skriftlig överenskommelse"* (6 kap. 11 a §; se nedan).
- 2.4.2. *"Studenten har gått igenom en utbildning som omfattas av en överenskommelse ... samt uppfyllt kraven för examen vid högskolan och vid minst ett annat lärosäte som har anordnat en del av utbildningen"* (6 kap. 11 e § 1).
- 2.4.3. *"Varje lärosäte som utfärdar en examen, som ingår i den gemensamma examen, får utfärda den examen som lärosätet utfärdar"* (6 kap. 11 e § 2).
- 2.4.4. *"Varje examen som ingår i den gemensamma examen och som utfärdas av en högskola som omfattas av högskolelagen (1992:1434) eller av en enskild utbildningsanordnare avser samma examen som högskolans, och varje examen som utfärdas av ett utländskt lärosäte är på motsvarande nivå som högskolans examen"* (6 kap. 11 e § 3-4).

Riktlinjer inom SLU

Den som planerar att ingå ett utbildningssamarbete som ska leda till en gemensam examen måste, innan samarbetet påbörjas, säkerställa att punkt 2.4.1-2.4.4 ovan kommer att uppfyllas.

2.5. Högskoleförordningens krav på den skriftliga överenskommelsen

Som nämnts ovan ska det utbildningssamarbete som leder till en gemensam examen grundas på en skriftlig överenskommelse som säkerställer rättssäkerheten för studenterna och reglerar vissa grundläggande villkor för samarbetet. Enligt HF ska följande framgå av den skriftliga överenskommelsen:

- 2.5.1. *"Varje del av utbildningen anordnas av något av de lärosäten som ingår i utbildningssamarbetet"* (6 kap. 11 b § 1 st. 1 p.). Det bör göras tydligt exakt vilka

kurser som kan räknas in i den gemensamma examen utan särskild prövning och var de ges.

- 2.5.2. *”Vilken del av utbildningen som högskolan ska anordna, vilken del av utbildningen som ett annat lärosäte ska anordna”* (6 kap. 11 b § 2 st. 1 p. och 2 p.). Innehållet i de olika utbildningsdelarna ska dock fastslås av lärosätena tillsammans.
- 2.5.3. *”Även de delar av utbildningen som anordnas av ett annat lärosäte än högskolan vilar på vetenskaplig grund eller konstnärlig grund och på beprövad erfarenhet samt bedrivs så att en hög kvalitet nås i utbildningen”* (6 kap. 11 b § 1 st. 2 p.). Kvaliteten på alla utbildningsdelar ska vara av hög internationell standard.
- 2.5.4. *”Vid vilket eller vilka av de lärosäten som anordnar en del av utbildningen en sökande till utbildningen ska antas”* (6 kap. 11 b § 2 st. 3 p.). Det måste framgå av överenskommelsen vilket lärosäte som ska anta – förslagsvis det lärosäte som ansvarar för den första utbildningsdelen.
- 2.5.5. *”Att högskolan får anta sökande bara till den del av utbildningen som högskolan ska anordna”* (6 kap. 11 b § 2 st. 4 p.). SLU kan anta studenter till programmet eftersom alla samarbetande lärosäten gemensamt anordnar själva programmet, men SLU kan bara anta studenter till de kurser som anordnas av SLU.
- 2.5.6. *”När en studerande som har antagits till en del av utbildningen av ett annat lärosäte ska anses vara student enligt 11 c §”* (6 kap. 11 b § 2 st. 5 p.). En student som har antagits, vid SLU eller ett samarbetande lärosäte, till ett gemensamt program som resulterar i en gemensam examen ska betraktas som en student vid SLU under hela studieperioden, oavsett var han/hon bedriver sina studier.
- 2.5.7. *”Att den del av utbildningen som en student har gått igenom med godkänt resultat vid ett annat lärosäte ska tillgodoräknas honom eller henne för utbildning vid högskolan utan särskild prövning”* (6 kap. 11 b § 2 st. 6 p.). Godkända utbildningsdelar, inom ramen för det gemensamma programmet, från samverkande lärosäten ska tillgodoräknas studenten vid SLU utan särskild prövning. Det är därför viktigt att vara väldigt tydlig med vilka kurser som ingår i utbildningssamarbetet och var de ges (se även punkt 1 ovan).
- 2.5.8. *”Vilken examen utbildningen kan leda till vid respektive lärosäte”* (6 kap. 11 b § 2 st. 7 p.). För studentens rättssäkerhet är det viktigt att stor möda läggs ned på att ta fram korrekta examensbenämningar vid de olika lärosätena.
- 2.5.9. *”Övriga villkor som är nödvändiga för att utbildningen ska kunna genomföras”* (6 kap. 11 b § 2 st. 8 p.).

- Särskilda krav som kan finnas för utbildningssamarbete, t.ex. inom ramen för *Erasmus Mundus*-programmet (bostadsgaranti, anordnande av språkkurser etc.).
- SLU-specifika krav (se nedan).

Riktlinjer inom SLU

SLU:s tolkningar och riktlinjer för tillämpning av HF:s krav på den skriftliga överenskommelsen framgår av den text som följer efter respektive citat från HF ovan (2.5.1-2.5.9).

2.6. SLU:s krav på den skriftliga överenskommelsen

Utöver de krav som HF ställer på den skriftliga överenskommelsen som reglerar en gemensam examen (se ovan), ska den skriftliga överenskommelsen säkerställa att SLU:s krav på kvalitetssäkring uppfylls. Avtalet ska därför fastslå:

2.6.1. *Hur en oberoende och fortlöpande kvalitetskontroll av utbildningen ska genomföras vid vardera medverkande lärosäte.*

För SLU:s del gäller att utbildningarna på grundnivå och avancerad nivå granskas av Högskoleverket i fyraårscykler (fr.o.m. 2011). Högskoleverkets kvalitetsutvärderingar baseras på a) självständiga arbeten, b) enkäter från alumner, c) lärosätenas självvärderingar och d) studenternas erfarenheter från utbildningen. För varje utbildning ska utvärderingen resultera i ett omdöme på en tregradig skala: mycket hög kvalitet, hög kvalitet eller bristande kvalitet.

2.6.2. *Finansiering och avgiftshantering*

Avtalet måste säkerställa studenternas rätt till en examen, utan att SLU för den delen tar på sig finansieringsansvar för delar av utbildningen som andra lärosäten ansvarar för. Därför är det nödvändigt att se till att det finns säkra finansieringskällor för hela utbildningen, samt att avtalet reglerar hur finansieringsansvaret ska fördelas mellan lärosätena. Studenter inom ett gemensamt utbildningsprogram ska erlägga studieavgifter enligt gällande svensk lagstiftning. Med andra ord, studenter från tredje land ska erlägga avgift som täcker den fulla kostnaden för utbildningsdelar som de läser vid SLU, förutom när studierna sker inom ramen för *Erasmus Mundus*-programmet. Då får inte avgiften överstiga det belopp som EU satt som maxbelopp för studieavgifter inom *Erasmus Mundus*-programmet (beslut av Sverige regering 2011-04-14). Avtalet bör därför fastslå regler kring sådana studieavgifter, inkl. vad som gäller för betalande studenter som inte klarar av utbildningen på ”normal” tid (t.ex. en student som går tvåårigt program men som inte avslutar studierna på två år). SLU:s ståndpunkt är att examination utanför utbildningens ”normala” längd inte ska vara belagd med någon extra kostnad.

2.6.3. *Utformning av och innehåll i examensbevis och Diploma Supplement (DS).*

Ett gemensamt examensbevis kan utformas fritt så länge som HF:s (6 kap 10§) krav på innehåll och SLU:s krav på synlighet uppfylls (se även "Examensbevis" nedan). DS bör följa den modell som har utarbetats gemensamt av Europeiska kommissionen m.fl., och ska utfärdas automatiskt och utan kostnad till alla studenter.

2.6.4. *Vilket lärosäte som ska handlägga examensfrågor och -bevis.*

2.6.5. *Överenskommelse om vilket lands lagar som ska gälla avseende:*

a) *Programmet som helhet.* (Lärosätet med huvudansvar för antagning)

b) *Varje utbildningsdel (kurs).* Det ansvariga lärosätets regelverk beträffande t.ex. prov och examination måste följas under utbildningsdelen i fråga. Med andra ord, SLU:s regelverk beträffande t.ex. prov och examination måste följas under kurser som anordnas av SLU.

Avtalet bör vidare fastslå att det egna lärosätets regler alltid gäller före avtalets regler (ifall konflikt uppstår under en utbildningsdel).

2.6.6. *Tydliga regler för vad som krävs för att få godkänt resultat på respektive del av utbildningen, samt för att få ut examen.*

För att i möjligaste mån säkerställa att varje student efter genomgången utbildning kan ta ut en gemensam examen är det viktigt att vara mycket tydlig med vad som krävs för att få godkänt på varje utbildningsdel. I värsta fall, om ett av de samverkande lärosätena inte anser sig kunna utfärda sin examen till en student, kan inte heller SLU utfärda en gemensam examen till studenten. Om han/hon uppfyller kraven för en examen vid SLU har han/hon enligt HF (6 kap. 9§) rätt att på begäran få examensbevis av SLU för annan examen än gemensam examen.

Vid SLU framgår krav för examen etc. av utbildningsplanen, och krav för respektive kurs framgår av kursplanen. Hänvisa därför om möjligt i den skriftliga överenskommelsen till ett förslag på utbildningsplan (som en bilaga).

2.6.7. *Ansvar för överföring av studieresultat mellan lärosäten.*

Lärosätena ska upprätta en rutin för överföring av information om studieresultat mellan lärosätena. Det ska alltid framgå i avtalet om lärosätet eller studenterna har ansvaret för överföring av sådan information.

2.6.8. *Vad som händer om/när ett avtal avslutas.*

Avtalet bör innehålla avvecklingsregler som ger rimlig tid för studenterna att avsluta sina studier. Längden på avvecklingsperioden bör vara i nivå med vad som normalt är vedertaget för lärosätenas egna kurser och program. Även aspekter som rättsliga följder för t.ex. *copyright* till framtaget material bör ingå i avvecklingsreglerna.

2.7. Ytterligare krav

För att undvika oklarheter är det viktigt att den skriftliga överenskommelsen även reglerar villkoren för samarbetet på en mer detaljerad nivå. Vid sidan av kraven ovan ska överenskommelsen (minst) fastslå nedanstående saker. Hänvisa om möjligt till ett förslag på utbildningsplan.

2.7.3. Utbildningens mål

2.7.4. Utbildningens omfattning:

- poäng/terminer
- ingående kurser och vilket lärosäte som har ansvar (se 2.5.1-2.5.2)
- tidpunkt för de olika kurserna

2.7.5. Utbildningsspråk

2.7.6. Förkunskapskrav, inkl. krav på språkfärdigheter. Det är viktigt att förkunskapskraven för programmet koordineras med förkunskapskraven för utbildningsdelarna (d.v.s. kurserna).

2.7.7. Urval och antagning.

2.7.8. Regelverk för examensarbete.

2.7.9. Student- och lärarmobilitet.

2.7.10. Ansvar för studentervice och studievägledning (inkl. kontaktpersoner vid medverkande lärosäten/institutioner, ansvar för bostadsfrågor, till vilket lärosäte/institution studenten kan vända sig med ev. klagomål).

2.7.11. En kommunikationsstrategi (som säkerställer tillförlitlig kommunikation).

2.8. Gemensamma examina i praktiken – områden som kräver särskilt förtydligande

2.8.1. Antagning

Antagningen görs enligt överenskommelse vid något av de samverkande lärosätena. Av denna anledning är det oerhört viktigt att programkraven för behörighet noggrant fastslås utifrån utbildningsplaner och kursplaner. Som nämnts ovan är det viktigt att förkunskapskraven för programmet samordnas med förkunskapskraven för de ingående kurserna.

I de fall då antagningen görs av SLU gäller reglerna i SLU:s förordning och antagningsordningar, med undantag av de språkliga förkunskaperna vilka regleras av programkraven för behörighet. Om antagningen görs av ett annat lärosäte gäller de regler som styr detta.

2.8.2. Ladok

Registrering i studiedokumentationssystemet Ladok ska göras för alla studenter, även i de fall då antagning görs av ett annat universitet än SLU. Vid uttag av examen görs en markering som visar att det rör sig om en gemensam examen.

2.8.3. Examen och examensbevis

För att SLU ska kunna utfärda en gemensam examen krävs att examensfordringarna i HF:s examensordning uppfylls. För övriga medverkande lärosäten gäller deras nationella bestämmelser.

Beträffande själva examensbeviset⁶ ska HF:s krav (6 kap. 10§) uppfyllas. Det ska anges 1) vilken examensbenämningen är, 2) på vilken nivå examen har avlagts, 3) att examen ingår i en gemensam examen, 4) vilka kurser som ingår i en examen på grundnivå och avancerad nivå, samt 5) vid vilka lärosäten delar av utbildningen har godkänts. Enligt SLU:s riktlinjer ska examensbeviset utfärdas i formen av ett gemensamt dokument, i vilket SLU ska synas i enlighet med den skriftliga överenskommelsen.

En bilaga, s.k. DS, som beskriver utbildningen och dess plats i utbildningssystemet ska bifogas examensbeviset. DS bör följa den modell som har utarbetats gemensamt av Europeiska kommissionen m.fl., och ska utfärdas automatiskt och utan kostnad till alla studenter.

För att säkerställa uppfyllandet av det ovanstående bör det skriftliga avtalet reglera examensbevisets och -bilagans utformning och innehåll, samt ange vilket lärosäte som ska handlägga examensfrågorna.

2.8.4. Disciplinåtgärder

”När det gäller högskolor som omfattas av högskolelagen innebär det anförda att en viss högskolas beslut om t.ex. avstängning bara gäller den del av utbildningen som högskolan anordnar. Om en student – eller en studerande som ska anses vara student – ska avstängas även från andra delar av utbildningen, måste det ske enligt de regler som gäller vid det lärosäte som anordnar den delen av utbildningen. För det fall att två högskolor, som omfattas av högskolelagen anordnar delar av utbildningen, och studenten eller den studerande ska avstängas från båda delarna, måste disciplinnämnden vid respektive högskola fatta beslut om avstängning från sin högskolas del av utbildningen.” (Prop. 2008/09:175, sid. 50)

”Om en studerande, som uppfyller förutsättningarna för att anses vara student vid en högskola som omfattas av högskolelagen, blir avskild från den del av utbildningen som omfattas av t.ex. ett utländskt lärosäte, ska den studerande fortfarande anses vara student vid högskolan i den del av utbildningen som anordnas där. Frågan om den studerande ska bli avskild även

---

⁶ När det gäller gemensamma examina kan själva examensbeviset (enligt Prop. 2008/09:175, s. 46) utfärdas som a) Ett gemensamt examensbevis, utan åtföljande nationella bevis, b) Ett gemensamt examensbevis tillsammans med ett eller flera nationella bevis, c) Ett eller flera nationella bevis.

från den del av utbildningen som anordnas av högskolan, prövas enligt vad som anförts ovan av Högskolans avskiljandenämnd.” (Prop. 2008/09:175, sid. 51)

3. Gemensam examen vid utbildning på forskarnivå

3.1. Forskarutbildning

Liksom för utbildning på grundnivå och avancerad nivå tillåter svensk lag att två eller fler lärosäten gemensamt anordnar forskarutbildningsprogram som resulterar i en gemensam examen, förutsatt att utbildningen har startat tidigast 1 juli 2010. Den gemensamma doktorsexamen baseras då på ett utbildningsprogram, ett offentligt försvar av en doktorsavhandling och ett examensbevis.

Forskarutbildningen är till sin natur olik utbildning på grundnivå och avancerad nivå. När det gäller utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå når studenten vanligtvis de uppsatta utbildningsmålen genom att följa ett antal specifika kurser som bygger på och kompletterar varandra. Inom forskarutbildningen, däremot, tillägnar sig doktoranden de kunskaper och färdigheter som han/hon behöver för att uppnå utbildningsmålen genom att kombinera avhandlingsarbete och deltagande i kurser (se figuren nedan).

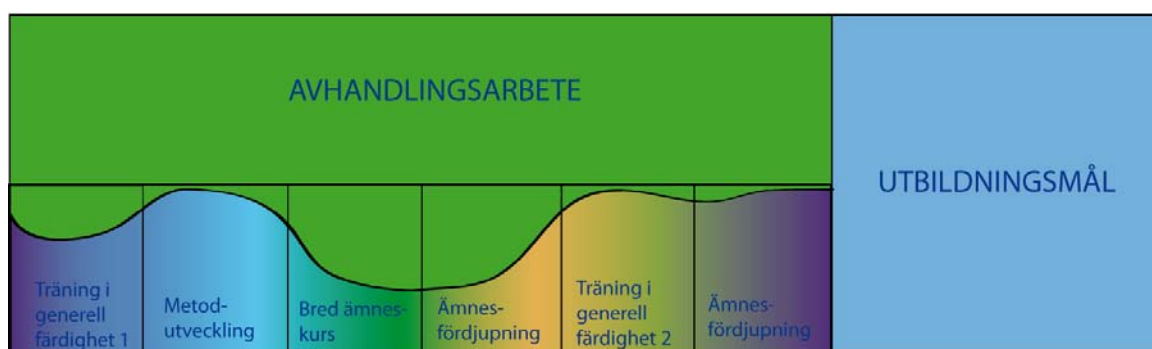

Fig. 2. Illustration av forskarutbildningen: doktoranden når de uppsatta utbildningsmålen genom att han/hon utför ett avhandlingsarbete och följer olika slags kurser. Vilka kurser en individuell doktorand följer, och i vilken omfattning, beror på hans/hennes speciella behov. Kombinationen av kurser varierar därför vanligtvis mellan doktorander.

Följaktligen är tillämpningen av det juridiska regelverket på gemensamma program som leder till en gemensam examen annorlunda när det gäller forskarutbildning än för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

3.2. Jämförelse: gemensam examen – dubbel examen

Vid forskarutbildningssamarbete mellan SLU och annat lärosäte kan doktoranden, beroende på samarbetets natur, erhålla antingen en gemensam examen eller en dubbel examen:

Gemensam examen

Utbildningssamarbete kan leda till en gemensam examen i de fall när samarbetet ingås utifrån ett gemensamt intresse för att skapa en långsiktig utbildningsstruktur som

involverar flera doktorander under en längre tidsperiod. I dessa fall fokuserar samarbetet snarare på utbildningssamarbete än samarbete runt ett forskningsprojekt.

När det gäller lärosäten som SLU har ett långsiktigt och nära samarbete med i en bredare mening kan det vara möjligt att upprätta ett avtal på universitetsnivå som tillåter gemensamma doktorsexamina även för enstaka doktorander. För att minska den administrativa bördan bör avtalet i dessa fall fastslå en allmän acceptans för det andra lärosätets regelverk, t.ex. *“SLU accepterar lärosäte XX:s regler för disputation, och lärosäte XX accepterar SLU:s regler för disputation. Det är upp till handledarna att bestämma vid vilket lärosäte disputationen ska äga rum”*.

Dubbel examen

Utbildningssamarbete kan leda till en dubbel examen i de fall när samarbetet ingår utifrån ett gemensamt forskningsintresse, och involverar ett mindre antal tidsbegränsade doktorander som är inriktade på ett särskilt forskningsprojekt. I dessa fall fokuserar samarbetet snarare på forskningssamarbete än utbildningssamarbete. Information om hur ett utbildningssamarbete som ska leda till en dubbel examen ska hanteras finns på sidan [Dubbel examen](#) på SLU:s medarbetarwebb.

Gemensamma program som leder till gemensamma examina för vanligtvis med sig en omfattande administration. Det är därför mycket viktigt att noggrant överväga om man ska sikta på en gemensam examen istället för en dubbel examen. Precis som för vanliga utbildningsprogram är det SLU:s rektor som fattar beslut om inrättandet av nya gemensamma program som leder till en gemensam examen.

3.3. Hur man bestämmer sig – gemensam eller dubbel examen?

Nedanstående frågor är avsedda som en vägledning i valet mellan gemensam och dubbel examen:

- Vilken slags samarbete eftersträvas?
  - Huvudsakligen utbildningssamarbete
  - Huvudsakligen forskningssamarbete
- Kommer samarbetet att omfatta ett stort antal doktorander?
- Kommer samarbetet att vara längre än fyra år?
- Vilken slags examen efterfrågas av finansiären?
- Är institutionen villig att ta på sig extra administration?
- Är det planerade samarbetet i linje med fakultetens strategi?
- Är det planerade samarbetet i linje med SLU:s strategi?
- Är de nationella lagarna och regelverken som styr forskarutbildningen förenliga, eller finns det oövervinnerliga skillnader?

- Kan ni formulera gemensamma utbildningsmål/ lärandemål för utbildningen?

Om svaren på ovanstående frågor indikerar att det är rimligt att sikta på en gemensam examen för utbildningssamarbetet i fråga, är det viktigt att noggrant beakta de krav som ställs av svensk lagstiftning och SLU innan för mycket planering görs. Det är också viktigt att hela tiden följa arbetsflödet i fig. 1 (se s. 5).

3.4. Vad som krävs för en gemensam examen och av vem

Utfärdandet av en gemensam examen som baseras på en gemensam utbildning är en komplex process, eftersom det kräver att minst två olika lärosäten koordinerar sina regelverk för forskarutbildningen. Särskilt komplicerat är det när internationellt utbildningssamarbete ingår eftersom utbildningssystem och lagstiftning i minst två länder måste fogas samman respektive följas. Sveriges riksdag och regering har därför tagit beslut på att i HL och HF reglera vilka kriterier som ska uppfyllas för att gemensamma examina ska få utfärdas av svenska lärosäten. Vid sidan av dessa har SLU tagit fram ytterligare krav på den skriftliga överenskommelse som ska ligga till grund för ett utbildningssamarbete som syftar till en gemensam examen. Här nedan diskuteras det grundläggande kravet om ett sådant utbildningssamarbete. Därefter listas de förekommande kraven från HF och SLU, ibland med tolkning och tillämpning utifrån ett SLU-perspektiv. Det är dock viktigt att framhålla, att vid sidan av dessa grundläggande krav behövs ett stort mått av flexibilitet beträffande SLU:s ”normala regler” för att utbildningssamarbete av det här slaget överhuvudtaget ska vara möjligt.

3.5. Gemensam examen – gemensam utbildning

En grundförutsättning för att en gemensam examen ska få utfärdas är, enligt HL och HF, att det rör sig om en gemensam utbildning, d.v.s. ett utbildningsprogram som utvecklas och genomförs gemensamt av lärosätena i fråga.

Ur ett SLU-perspektiv är det viktigt att iaktta noggrannhet under planeringsarbetet så att alla villkor som krävs för en svensk examen uppfylls av den gemensamma utbildningen. Följaktligen ska ett utländskt lärosäte som ingår i samarbetet se till att kraven för motsvarande utbildning i dess land uppfylls.

3.6. Svenska föreskrifter för utfärdandet av en gemensam examen

Enligt HF får SLU utfärda en gemensam examen endast om:

- 3.6.1. *”...samarbetet grundas på en skriftlig överenskommelse (6 kap. 11 a §; se nedan).*
- 3.6.2. *”Studenten har gått igenom en utbildning som omfattas av en överenskommelse ... samt uppfyllt kraven för examen vid högskolan och vid minst ett annat lärosäte som har anordnat en del av utbildningen (6 kap. 11 e § 1).*
- 3.6.3. *”Varje lärosäte som utfärdar en examen, som ingår i den gemensamma examen, får utfärda den examen som lärosätet utfärdar (6 kap. 11 e § 2).*
- 3.6.4. *”Varje examen som ingår i den gemensamma examen och som utfärdas av en högskola som omfattas av högskolelagen (1992:1434) eller av en enskild utbildningsanordnare avser samma examen som högskolans, och varje examen som*

utfärdas av ett utländskt lärosäte är på motsvarande nivå som högskolans examen” (6 kap. 11 e § 3-4).

Riktlinjer inom SLU

Den som planerar att ingå ett utbildningssamarbete som ska leda till en gemensam examen måste, innan samarbetet påbörjas, säkerställa att punkt 3.6.1-3.6.4 ovan kommer att uppfyllas.

3.7. Högskoleförordningens krav på den skriftliga överenskommelsen

Som nämnts ovan ska det utbildningssamarbete som leder till en gemensam examen grundas på en skriftlig överenskommelse som säkerställer rättssäkerheten för studenterna och reglerar vissa grundläggande villkor för samarbetet. Enligt HF ska följande framgå av den skriftliga överenskommelsen:

- 3.7.1. *”Varje del av utbildningen anordnas av något av de lärosäten som ingår i utbildningssamarbetet” (6 kap. 11 b § 1 st. 1 p.).* Avtalet ska beskriva de uppsatta lärandemålen, och hur dessa ska nås av doktoranden.
- 3.7.2. *”Vilken del av utbildningen som högskolan ska anordna, vilken del av utbildningen som ett annat lärosäte ska anordna” (6 kap. 11 b § 2 st. 1 p. och 2 p.).* Avtalet ska beskriva hur ansvaret för de uppsatta lärandemålen fördelas mellan de samarbetande lärosätena. Doktorandens tillägnande av en särskild kunskap eller färdighet kan ske genom:
- Avhandlingsarbetet
  - Att följa kurser

Det ska därför framgå av avtalet 1) att alla huvudhandledare har gemensamt ansvar för avhandlingsarbetet och 2) vilket lärosäte som har ansvar för att doktoranden tillägnar sig var och en av de kunskaper och färdigheter som krävs, och som inte kommer honom/henne till godo genom avhandlingsarbetet. Särskilda kurser specificeras när de är den uppenbara vägen till att uppnå ett specifikt lärmål.

- 3.7.3. *”Även de delar av utbildningen som anordnas av ett annat lärosäte än högskolan vilar på vetenskaplig grund eller konstnärlig grund och på beprövad erfarenhet samt bedrivs så att en hög kvalitet nås i utbildningen” (6 kap. 11 b § 1 st. 2 p.).* Kvaliteten på alla utbildningsdelar ska vara av hög internationell standard.
- 3.7.4. *”Vid vilket eller vilka av de lärosäten som anordnar en del av utbildningen en sökande till utbildningen ska antas” (6 kap. 11 b § 2 st. 3 p.).*
Forskarutbildningsstudenter som ska få en gemensam examen från SLU och ett eller flera andra lärosäten ska antas vid samtliga lärosäten.

- 3.7.5. "Att högskolan får anta sökande bara till den del av utbildningen som högskolan ska anordna" (6 kap. 11 b § 2 st. 4 p.). När det gäller gemensamma program som leder till en gemensam examen har alla samarbetande lärosäten ansvar för avhandlingsarbetet, och följaktligen för hela forskarutbildningen (se § 3.7.2 ovan). SLU kan därför anta doktorander till hela forskarutbildningsprogrammet.
- 3.7.6. "När en studerande som har antagits till en del av utbildningen av ett annat lärosäte ska anses vara student enligt 11 c §" (6 kap. 11 b § 2 st. 5 p.). En doktorand som har antagits, vid SLU och ett samarbetande lärosäte, till ett gemensamt program som resulterar i en gemensam examen ska betraktas som en student vid SLU under hela studieperioden, oavsett var han/hon bedriver sina studier.
- 3.7.7. "Att den del av utbildningen som en student har gått igenom med godkänt resultat vid ett annat lärosäte ska tillgodoräknas honom eller henne för utbildning vid högskolan utan särskild prövning" (6 kap. 11 b § 2 st. 6 p.). Kurser som har godkänts vid andra lärosäten än SLU kan tillgodoräknas i examen utan särskild prövning så länge som innehållet överensstämmer med de uppsatta lärandemålen; under förutsättning att en överenskommelse om deltagande har gjorts mellan doktorand och handledare.
- 3.7.8. "Vilken examen utbildningen kan leda till vid respektive lärosäte" (6 kap. 11 b § 2 st. 7 p.). För studentens rättssäkerhet är det viktigt att stor möda läggs ned på att ta fram korrekta examensbenämningar vid de olika lärosätena.
- 3.7.9. "Övriga villkor som är nödvändiga för att utbildningen ska kunna genomföras" (6 kap. 11 b § 2 st. 8 p.). Se nedan.

Riktlinjer inom SLU

SLU:s tolkningar och riktlinjer för tillämpning av HF:s krav på den skriftliga överenskommelsen framgår av den text som följer efter respektive citat från HF ovan (3.7.1-3.7.9).

3.8. Ytterligare svenska juridiska och SLU-specifika krav som styr det skriftliga avtalet

Utöver de krav som HF ställer på den skriftliga överenskommelsen som reglerar en gemensam examen (se ovan), ska den skriftliga överenskommelsen också reglera de krav som ställs i [Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Sveriges lantbruksuniversitet](#) och i [riktlinjerna för utbildning på forskarnivå vid SLU](#) (se medarbetarwebben). Utifrån dessa regelverk ska avtalet reglera:

Utbildningsfrågor

3.8.1. Antagningsprocedur, inklusive:

- *Utlysning av utbildningsplatser*

- *Ansökan*
- *Behörighet (förkunskapskrav)*
- *Urval bland sökande*
- *Beslut om antagning*
- *Anställning som doktorand (finansieringsformer)*

3.8.2. *Tydliga regler för vad som krävs för att få ut examen.* För att i möjligaste mån säkerställa att varje student efter genomgången utbildning kan ta ut en gemensam examen är det viktigt att vara mycket tydlig med vad som krävs för en sådan examen. I värsta fall, om ett av de samverkande lärosätena inte anser sig kunna utfärda sin examen till en student, kan inte heller SLU utfärda en gemensam examen till studenten. Om han/hon uppfyller kraven för en examen vid SLU har han/hon enligt HF (6 kap. 9§) rätt att på begäran få examensbevis av SLU för annan examen än gemensam examen.

3.8.3. *Studieplaner och uppföljning*

- Doktoranden ska följa en allmän studieplan för forskarutbildning inom det aktuella ämnet.
- Planering och revision av doktorandstudierna ska dokumenteras i en individuell studieplan (ISP). I denna specificeras vilka utbildningsdelar som ska utföras vid vilket lärosäte, och hur framstegen ska följas upp. Om samutbildningspartnern har en treårig forskarutbildning måste planeringen visa hur samordningen mellan den treåriga och vår fyraåriga utbildning ska genomföras.

Varje ISP ska innehålla ett stycke där några av de för utbildningen mest väsentliga åtagandena är specificerade för handledare respektive doktorand. Den här delen av ISP ska signeras av handledare, doktorand och studierektor för forskarutbildningen. Åtaganden som inte har uppfyllts vid tiden för den årliga uppföljningen ska kommenteras av såväl handledare som doktorand.

- Den skriftliga överenskommelsen ska reglera vilket lärosäte, och därmed vilken huvudhandledare, som har ansvar för kontinuerlig uppföljning av doktorandens framsteg inom utbildningsprogrammet.

3.8.4. *Handledarfrågor*

- Specificering av respektive handledares roll(er) och ansvarsfördelning.

3.8.5. *Doktorsavhandling och disputation.* Den skriftliga överenskommelsen ska specificera:

- kraven på innehåll i avhandlingen, och i vilken form den ska publiceras.
- hur och var en offentlig disputation ska äga rum – disputationen kan utföras enligt ett annat lärosätes regelverk, förutsatt att de allmänna kraven i HF uppfylls (6 kap. 33 – 35 §).

3.8.6. *Hur en oberoende och fortlöpande kvalitetskontroll av utbildningen ska kunna genomföras vid vardera medverkande lärosäte.* I Sverige är Högskoleverket ansvarigt

för kvalitetsutvärderingar på en nationell nivå, men myndigheten har ännu inte fastställt hur sådana utvärderingar ska genomföras.

- 3.8.7. *Om det inte går enligt planerna.* Den skriftliga överenskommelsen bör beskriva vilken procedur som ska följas i fall forskarutbildningen inte kan avslutas inom planerad tid, samt vem som har ansvar för att lösa ev. konflikter mellan en doktorand och dess handledare.

Administrativa frågor

- 3.8.8. *Överenskommelse om vilket lands lagar som ska gälla avseende:*

c) *Programmet som helhet.*

d) *Varje utbildningsdel (kurs).* Det ansvariga lärosätets regelverk beträffande t.ex. prov och examination måste följas under utbildningsdelen i fråga. Med andra ord, SLU:s regelverk beträffande t.ex. prov och examination måste följas under kurser som anordnas av SLU.

Den skriftliga överenskommelsen bör vidare fastslå att det egna lärosätets regler alltid gäller före avtalets regler (ifall konflikt uppstår under en utbildningsdel).

- 3.8.9. *Examensfrågor och -bevis:*

a) *Vilket lärosäte som har ansvar för handläggning av examensfrågor och -bevis.*

b) *Utformning av och innehåll i examensbevis och Diploma Supplement (DS).*

Enligt SLU:s policy ska examensbeviset utfärdas i formen av ett gemensamt dokument. Detta kan utformas fritt så länge som HF:s krav på innehåll⁷ och SLU:s krav på synlighet uppfylls. DS bör följa den modell som har utarbetats gemensamt av Europeiska kommissionen m.fl., och ska utfärdas automatiskt och utan kostnad till alla studenter.

- 3.8.10. *Intellectual property.* Den skriftliga överenskommelsen ska inkludera riktlinjer för hantering av rättigheter såsom *intellectual property rights* etc.

3.9. Gemensamma examina i praktiken – områden som kräver särskilt förtydligande

3.9.1. Finansiering och avgiftshantering

Enligt svensk lag kan en doktorand endast antas om högskolan bedömer att finansiering kan säkras för hela utbildningen. Det är därför nödvändigt att säkerställa att det finns tillförlitlig finansiering för alla fyra åren, och att den skriftliga överenskommelsen fastställer hur ansvaret för finansieringen ska fördelas mellan de samverkande lärosätena. Observera att forskarutbildningen endast är treårig i flera europeiska länder och fyraårig i Sverige. Den skriftliga överenskommelsen måste alltså säkerställa doktorandens rätt till en examen utan att SLU riskerar att behöva finansiera utbildningsdelar som egentligen är ett annat lärosätes ansvar och vice versa.

---

⁷ HF 6 kap 10§.

Det är vidare önskvärt att det i den skriftliga överenskommelsen specificeras hur kostnader som uppstår i samband med avhandlingsarbetet ska finansieras (resor, konferensavgifter, tryck och distribution av avhandlingen etc.).

3.9.2. Ladok

Alla studenter ska registreras i studiedokumentationssystemet Ladok. Vid uttag av examen görs en markering som visar att det rör sig om en gemensam examen.

3.9.3. Ansvar för studentservice och studievägledning

Ansvar för studentservice och studievägledning (inkl. kontaktpersoner vid medverkande lärosäten/institutioner, ansvar för bostadsfrågor, till vilket lärosäte/institution studenten kan vända sig med ev. klagomål) bör specificeras i den skriftliga överenskommelsen.

3.9.4. Ansvar för överföring av studieresultat mellan lärosäten

Lärosätena ska upprätta en rutin för överföring av information om studieresultat mellan lärosätena. Det ska alltid framgå i avtalet om lärosätet eller studenterna har ansvaret för överföring av sådan information.

4. Referenser

Högskolelag (1992:1434).

Högskoleförordning (1993:100).

Prop. 2008/09:175. *Gränslös kunskap – högskolan i globaliseringens tid.*

Gemensamma examina. Ds 2008:80. Utredningsman: Lennart Johansson, 2008.

5. Ytterligare information

För ytterligare information hänvisas till SLU:s sida [Gemensam examen](#) på medarbetarwebben.

Sändlista

Riktlinjer för gemensam examen vid SLU

Beslut

Rektor beslutar:

att fastställa Riktlinjer för gemensam examen vid SLU enligt bilaga, samt
att uppdra åt dekanerna och universitetsdirektören att ansvara för att riktlinjerna tillämpas.

Redogörelse för ärendet

Som en följd av ändringar i högskolelagen (HL, 1992:1434) och högskoleförordningen (HF, 1993:100) har svenska högskolor rätt att utfärda gemensam examen för utbildningsprogram som har påbörjats 1 juli 2010 eller senare. Med gemensam examen avses "*examina som får utfärdas av de lärosäten som tillsammans har anordnat en utbildning som kan leda till dessa examina.*" (HL 1 kap. 17§ 2 st.). Det är alltså inte frågan om någon ny examenskategori, utan om möjligheten för två eller flera lärosäten att anordna och genomföra en gemensam utbildning som resulterar i en gemensam examen av samma slag som de för övrigt har rätt att utfärda var för sig.

Utfärdandet av en gemensam examen som baseras på en gemensam utbildning är en komplex process, eftersom det kräver att en kompatibilitet mellan minst två olika lärosätens regelverk kommer till stånd. Särskilt komplicerat är det när internationellt utbildningssamarbete ingår eftersom utbildningssystem och lagstiftning i minst två länder måste fogas samman respektive följas. Sveriges riksdag och regering har därför tagit beslut på att i HL och HF reglera vilka kriterier som måste uppfyllas för att gemensamma examina ska få utfärdas av svenska lärosäten.

Riktlinjerna har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av expertis inom antagningsfrågor (Inger Knutell, SUS), frågor rörande utbildningsavtal (Anna Lauritz, SUS), examensfrågor (Helny Carlsson, SUS), forskarutbildningsfrågor (Lotta Hansson, LK) och juridiska frågor (Lennart Jonsson, JEP). Sammanställande och sekreterare har varit utbildningshandläggare Helena Eklund Snäll (LK).

Motiv till beslutet

Syftet med riktlinjerna är att underlätta för SLU:s akademiska personal att delta i utbildningssamarbete som ska leda till en gemensam examen. Målet är vidare att konkretisera vad lagstiftningen och SLU:s strategi innebär i praktiken, och att ge ett administrativt stöd till alla tre utbildningsnivåerna.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Lisa Sennerby Forsse efter föredragning av utbildningshandläggare Helena Eklund Snäll och i närvaro av tjänsteförrättande universitetsdirektör Sune Lindh.

Lisa Sennerby Forsse

Helena Eklund Snäll

Sändlista

Samtliga dekaner
Universitetsdirektören

Kopia för kännedom

Vice-dekaner
Prefekterna
Fakultetsdirektörerna för spridning inom respektive fakultet till berörda personer
SUS
Kommunikationsavdelningen
Chefsjuristen
SLUSS
Sekreteraren i GUR
Sekreteraren i FUR
Internrevisionen